

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/115/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6113228036
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 12. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Klaudia Kosková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6113228036.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Klaudie Koskovej a členov senátu JUDr. Jaroslava Mikulaja a JUDr. Jaroslava Galla, v právnej veci žalobcu PROFÍ CREDIT Slovakia, s. r. o. , so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO 35 792 752, zast. Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, proti žalovanému C. M., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom T. XXXX/XX, A. A., zast. opatrovníčkou Z. W., súdnou tajomníčkou Y. súdu D., do 30.06.2016 na strane žalovaného za účasti VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽOV, občianske združenie, so sídlom Šafárikovo námestie 7, 811 02 Bratislava - Staré Mesto, IČO: 42 362 962, zast. JUDr. Patrikom Podhorským, advokátom, Zámocká 36, Bratislava, o zaplatenie 2607,00 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu v Banskej Bystrici č. k. 9C/75/2014 - 60, zo dňa 29. septembra 2014, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým súd vo zvyšku žalobu zamietol a vo výroku o trovách konania **p o t v r d z u j e** .

II. Žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

III. VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽOV, občianske združenie, so sídlom Šafárikovo námestie 7, 811 02 Bratislava - Staré Mesto, IČO 42 362 962, má nárok na náhradu trov odvolacieho konania vzniknutých mu do 30.06.2016 v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 829,25 eur spolu s úrokom z omeškania 4,025 % ročne od 26.05.2011 do 31.10.2012, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Vo zvyšku žalobu zamietol. Náhradu trov konania súd účastníkom nepriznal.

2. V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že zmluva o úvere, z ktorej žalobca uplatnil svoje nároky bola uzavretá dňa XX.XX.XXXX medzi žalovaným (ako dlžníkom) a žalobcom (ako veriteľom). Predmetný vzťah účastníkov zmluvy súd posúdil ako vzťah spotrebiteľský, ako spotrebiteľský úver (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a ust. § 2 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch). Súd skúmal, či zmluva obsahuje jednotlivé náležitosti úverovej zmluvy stanovené zákonom o spotrebiteľských úveroch pre zmluvu o spotrebiteľskom úvere a na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že zmluva má síce predpísanú písomnú formu, ale neobsahuje všetky zákonom predpísané obligatórne náležitosti pre takýto druh zmluvy, alebo sú v nej údaje o týchto podstatných náležitostiach nepresné a spôsobujúce pochybnosti o ich pravdivosti. Takýmto nepresným, zavádzajúcim je údaj o RPMN, označený ako „predpokladaný“, čo spôsobuje stav právnej neistoty spotrebiteľa, kedy si sám nevie vytvoriť názor, či je zmluvný vzťah pre neho výhodný alebo nie. Treba mať zato, že obligatórna náležitosť tzv. RPMN nie je v zmluve uvedená. V zmluve

nie je uvedená ani konečná splatnosť úveru. Potom v zmysle zákonnej úpravy spotrebiteľských úverov je poskytnutý úver bezúročný a bezpoplatkový (§ 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z.). V konaní nebolo spochybnené tvrdenie žalobcu, že žalovaný mu dosiaľ nevrátil sumu 829,25 eur, žalovanému bolo žalobcom vypletených 1053,05 eur a žalovaný žalobcovi zaplatil 160,80 eur, preto súd v tejto časti žalobe vyhovel. Žalobcovi priznal aj úrok z omeškania, z dôvodov a vo výške podrobne uvedených v odôvodnení rozhodnutia (§ 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Žalobu vo zvyšnej časti súd zamietol. O trovách konania súd rozhodol tak, že ich náhradu účastníkom (stranám sporu) nepriznal vzhľadom na pomer ich úspechu a neúspechu v spore (§ 142 ods. 2 O. s. p.)

3. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, proti výroku, ktorým súd žalobu zamietol a proti výroku o trovách konania. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie okresného súdu zmenil tak, že žalobe vyhovie v celom rozsahu a žalobcovi prizná náhradu trov konania, vrátane trov odvolacieho konania.

4. Namietal, že zmluva obsahuje obligatórnu náležitosť RPMN, a to presným údajom stanoveným v zmysle zákonom určeného postupu pre jej výpočet. Predpokladaná RPMN uvádzaná v bode 5. Žiadosti/úverovej zmluvy nevymedzuje údaj RPMN schváleného úveru, ale RPMN je vymedzená v bode 6. obsahujúcom údaj o schválenom úvere, kde je uvedená jej presná hodnota.

5. Konečná splatnosť úveru je daná dátumom splatnosti poslednej splátky úveru a je uvedená v Oznámení veriteľa o schválení úveru dlžníkovi tvoriacom súčasť zmluvy. Zmluva o revolvingovom úvere je uzavretá na dobu neurčitú, jej predmetom je poskytnutie úveru a za dohodnutých podmienok aj poskytnutie revolvingu. Konečnú splatnosť úveru, resp. revolvingu (ak dôjde k jeho poskytnutiu, a ktorý predstavuje ďalší úver) je vždy možné určiť pre úver (revolving). Ak počas trvania zmluvného vzťahu dôjde k poskytnutiu úveru, tak dlžník vie, kedy je konečná splatnosť úveru. Ak počas trvania zmluvného vzťahu dôjde k poskytnutiu revolvingu, potom tiež po jeho poskytnutí vie, kedy je jeho konečná splatnosť. Údaj konečná splatnosť úveru predstavuje, tzv. informačnú náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere, údaj kedy má byť úver - za predpokladu dodržiavania zmluvy - uhradený a kedy dôjde k zániku záväzku. Z materiálnej stránky ide teda o údaj obsahovo zhodný s údajom „dátum splatnosti poslednej splátky“ (v danom prípade vid' čl. 4. ods. 4.5 zmluvných dojednaní, aj Oznámenie veriteľa o schválení úveru dlžníkovi ako neoddeliteľná súčasť zmluvy).

6. V otázke odplaty za požičanie peňažných prostriedkov taktiež konajúci súd nevychádzal z príslušnej právnej úpravy (§53 ods. 6 OZ, § 53b ods. 1 OZ, § 3a ods. 1, 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. - v danom prípade maximálna výška všetkých sankcií pri omeškaní mohla byť 27,75 %).

7. VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽOV, občianske združenie, IČO: 42 362 962 (vedľajší účastník na strane žalovaného do 30.06.2016 v zmysle O. s. p.), vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhol rozsudok v napadnutej časti potvrdiť z vecne správnych dôvodov. Uplatnil náhradu trov odvolacieho konania - trov právneho zastúpenia pozostávajúcich z odmeny za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia, vyjadrenie k odvolaniu) + 2x režijný paušál, s poukazom na ust. Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z.

8. Vo vyjadrení uviedol, že niet pochyb o tom, že zmluva je svojou povahou spotrebiteľskou zmluvou, a preto sa riadi režimom Občianskeho zákonníka. Okresný súd správne vyhodnotil obsahové nedostatky Zmluvy, resp. zmluvných dojednaní (§ 9 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy). Žalobcovi potom vzniká iba právo na zaplatenie nevrátených finančných prostriedkov poskytnutých žalovanému. Obsah Zmluvy nemožno doplniť ani všeobecnými obchodnými podmienkami žalobcu (v tomto prípade Zmluvné dojednania Zmluvy o revolvingovom úvere, ktoré tvoria prílohu k Zmluve), súdy už v minulosti judikovali, že ak sa tieto majú stať súčasťou zmluvy, môže sa to udiat iba prostredníctvom transparentnej inkorporačnej doložky. Trvá na názore, že obsah zmluvy a jej niektoré podmienky sa javia v zmysle § 53 Občianskeho zákonníka ako neprijateľné, a teda neplatné ex tunc (zmluvná pokuta, dohodnutá výška úrokov a odmena za poskytnutie úveru sa priečia dobrým mravom). Aj vedľajší účastník, ktorý je právnickou osobou založenou na ochranu práv spotrebiteľov má právo dať sa zastúpiť advokátom.

9. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec podľa § 379 a § 380 ods. 1, 2 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 (a contrario) CSP rozsudok okresného súdu v napadnutej časti podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

10. Konanie v prejednávanej veci začalo dňa 09. 10. 2013. Okresný súd napadnutý rozsudok vydal dňa 29. 09. 2014. Odvolanie žalobcu proti tomuto rozsudku bolo podané dňa 04.11.2014 pošte na prepravu (súdu došlo dňa 06.11.2014). Vec bola predložená odvolaciemu súdu dňa 18.02.2015, potom čo okresný súd uznesením č. k. 9C/75/2014-84 zo dňa 19.12.2014 rozhodol o pripustení vstupu vedľajšieho účastníka na strane žalovaného do konania. Teda za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (O. s. p.). Dňa 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (CSP), ktorým bol v zmysle zrušovacieho ustanovenia § 473 zrušený zákon č. 99/1963 Zb. O. s. p.. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

11. Vzájomná súvzťažnosť ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP znamená, že nová právna úprava vychádza sice z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých odvolaní, ktoré boli podané do 30. 06. 2016, a ktorý účinok zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej od 01.07.2016 účinnej právnej úpravy o odvolaní a odvolacom konaní sa v prípade týchto odvolaní nemôžu uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (viď. napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL. ÚS 36/1995). Keďže odvolanie tu bolo podané ešte pred 01.07.2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase podania odvolania, teda podľa príslušných ustanovení O. s. p.

12. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

13. Odvolací súd preskúmaním veci dospel k záveru, že okresný súd vo veci správne rozhodol. Rozhodnutie okresného súdu zodpovedá náležite zistenému skutkovému stavu vyplývajúcemu z listín doložených v súdom spise, z podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov strán, súd starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku v odvolaní napadnutej časti a reagujúc na odvolacie dôvody žalobcu odvolací súd dodáva. V konaní žalobcom uplatnený nárok sa viazal k plneniu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorú správne okresný súd vyhodnotil ako bezúročnú a bezpoplatkovú pre nedostatok (absenciu) obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere (čo i len jednej z náležitostí) hoci uvedených v ust. § 9 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch platného v čase uzavretia predmetnej Zmluvy o úvere, ktorý plne nahradil zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, vrátane požiadavky na uvádzanie tých náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, na ktorých absenciu v predmetnej zmluve o úvere zo dňa XX.XX.XXXX poukázal v rozhodnutí okresný súd - konečná splatnosť úveru, RPMN (v zákone č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, na ktorý nesprávne odkázal okresný súd ide o ust. § 4 ods. 2 a v zákone č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch o ust. § 9 ods. 2, pričom obidve tieto právne úpravy spájajú zhodne absenciu uvedených náležitostí (konečnej splatnosti úveru, RPMN) zmluvy o spotrebiteľskom úvere s rovnakým následkom, a to bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru. Preto uvedené pochybenie okresného súdu pri aplikácii právnej normy nemá vplyv na správnosť výsledku rozhodnutia o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru.

14. Konečná splatnosť úveru vyjadrená v zmluve ako „počet splátok /splatnosť - deň v mesiaci“ iba číselne „42/19“ jednoznačne nezodpovedá dikcii zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch platnému v čase uzatvorenia zmluvy o úvere, podľa ktorého sa vyžaduje, aby termín konečnej splatnosti úveru bol vyjadrený určito, čo znamená konkrétnym dátumom - deň, mesiac, rok, teda jednoznačne, jasne, zrozumiteľne. V tejto súvislosti neobstojí ani obrana žalobcu, že čl. 4., ods. 4.5 zmluvných dojednaní zmluvy o revolvingovom úvere stanovuje, že „Deň splatnosti poslednej splátky úveru, resp.

revolvingu podľa posledného splátkového kalendára je dňom konečnej splatnosti úveru“, pričom tento údaj sa uvádza v súčasť uzavretej úverovej zmluvy - oznámenie o schválení úveru dlžníkovi. Zo zmluvy ani zo Všeobecných obchodných podmienok poskytnutia úveru nevyplýva, že predmetné oznámenie datované dňa XX.XX.XXXX, tvorí súčasť zmluvy, že bolo dlžníkovi doručené a že by takéto oznámenie bol dlžník aj podpísal. Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľskom úvere platnom v rozhodnom čase zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná (podmienku písomnej formy pod sankciou neplatnosti zmluvy stanovoval v ust. § 4 ods. 1 aj zákon č. 258/2001 Z. z.).

15. Niet pochýb o tom, že v zmluve o úvere je uvedený skresľujúco (nepresne) údaj o RPMN, keďže žalobca započítal časť istiny poskytnutého úveru (v sume 176,15 eur) podľa bodu 8.1. zmluvy vopred za službu veriteľa, ktorá služba v konečnom dôsledku dlžníkovi ani vôbec nemusí byť veriteľom poskytnutá. Potom RPMN bola v skutočnosti vyššia než je uvedená v zmluve o úvere.

16. Pre výsledok rozhodnutia bolo postačujúce zistenie vyššie uvedených obsahových nedostatkov zmluvy - absencia čo i len jednej z obligatórnych náležitostí zmluvy. Súd iba navyššie poukázal aj na neprimeranosť výšky odplaty za poskytnutý úver, že účastníkmi zmluvy dohodnutá ročná úroková sadzba je v hrubom nepomere s dobrými mravmi a je neplatná.

17. Z dôvodov vyššie uvedených odvolací súd nepovažoval žiadne odvolacie námietky žalobcu za dôvodné, a preto napadnutý rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutej časti ako vecne správny potvrdil.

18. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 CSP, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, keď v odvolacom konaní bol v celom rozsahu úspešný žalovaný, preto žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu (100 %). Na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi má v plnom rozsahu (100 %) nárok aj občianske združenie VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽOV, IČO: 42 362 962, ktoré v zmysle právnej úpravy O. s. p. platnej a účinnej do 30.06.2016 vystupovalo v konaní na strane (v odvolacom konaní úspešného) žalovaného do 30.06.2016 v postavení vedľajšieho účastníka. Od 01.07.2016 v zmysle CSP účasť uvedeného občianskeho združenia v konaní zanikla, vedľajší účastník sa automaticky nepretransformoval na osobitný subjekt v zmysle § 95 CSP, a v tejto veci doteraz vystupujúci vedľajší účastník nepodal návrh na príbratie do konania podľa § 95 CSP. O výške náhrady trov konania žalovaného aj vedľajšieho účastníka, ktoré vedľajšiemu účastníkovi vznikli do 30.06.2016, rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

19. Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).